

50 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ДОБРОМИР ТОНЕВ (1955–2001)

- ☞ *Белел от подкова (1979)*
 - ☞ *Железна машина (1984)* – награда на СБП за поезия
 - ☞ *Свиждане със светлината (1990)*,
 - ☞ *Арго (1994)* – награда „Пловдив“
 - ☞ *Под седлото на Пеласа (1998)*
 - ☞ *Крахът на един кокосарник (2000)*
 - ☞ *Голямата лудница (2002)*
 - ☞ *Обратната страна на иконата (2001)*
- Владимир Висоцки. Нерв. Превод от руски (1984)*

* * *

Сезонът стигна своя жълт предел,
пращят дори хамбарите на мишките.
И към завръщането си поел,
дими локомотивът на стърнището.

Увереност, покой и яснота.
И мисълта за смърт е по-понятна,
защото осъзнаваш: есента
е бронзовият паметник на лятото.

Тя слиза от пиедестала днес.
Листата почват танца на умората.
И зимата поставя в тяхна чест
на грамофона си игличка борова.

* * *

Сезона стиже своје жуте границе,
пуни су чак и амбари мишева.
Ближи се окретање нове странице,
дими се локомотива стрњишта.

Самоувереност, тишина, јасноћа.
Мисао о смрти јасније цвета,
јер брзо схваташ: јесења је самоћа
велики бронзани споменик лета.

Ти данас силазиш са пиједестала.
Пожутело лишће плеше плес умора.
А зима је у њихову част застала
и ставила борову иглу на грамофон.

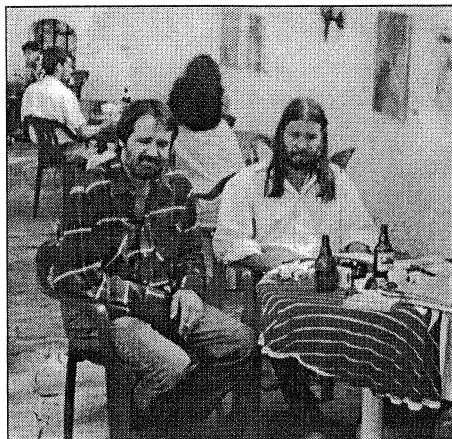
Превод на србски: **Мила Васов**¹

¹ **Мила Васов** е писател от българското национално малцинство в Сърбия, поет и преводач от Западните покрайнини (живее в Цариброд). Представеният превод е препечатан от Електронно списание LiterNet, 15. X. 2004, № 10 (59).

„Портрета ли? Направих го по памет.

За една нощ,

Представи си пясъчен часовник! На перваза на отворен прозорец, Духа вятър, часовникът пада и двете му половини се разделят, разчупват... Пясъчният часовник вече не отмерва времето, Той не е! Та така – за часовника, пясъка и времето, които съм скътал в последните пясъчни кристалчета от поезията на Добри...“

Из интервюто на художника Пенчо Паскалев с Венета Ганева (В. „Марица“, 28 май 2005 г.)

В памет на Добри

ЩЕШЕ ДА БЪДЕ НА 50

Нямаше да му отива, но наистина щеше да е на 50.

Впрочем нека оставим зоната на мрака...

Някога поетът Добри Тонев и трудещият се в полето на хумора Здравко Попов всекидневно ходели в „Кристал“, където пиели бира.

Бира, ама по много. И до много късно.

Творчески натури, те не губели времето си дори в кръчмата. Дори там те не пропускали най-нищожния възникнал повод, за да съчинят куплет – все пак нелош маниер за поддържане на формата. С времето се събрало доста нещо от този вид творчество. Добри наричал провокационните куплети „простотии“, за Попов те били „каруцарски инвенции“. Ето два примера за рядка съдържаност и снизхождение към поети от околните маси.

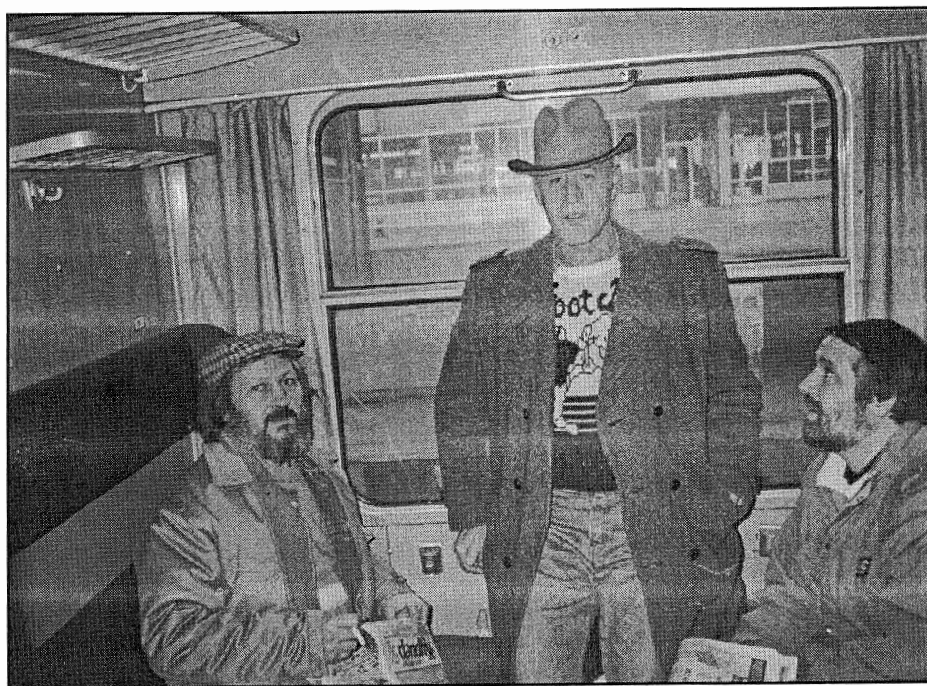
От Добри:

Приятели, напразно вий ни плашите,
римувайки като във втори клас.
Най-хубавите стихове са нашите,
най-хубавият задник е сред вас!

От Здравко „до едного поета“:

Пишеш авангардно. Без казуеми.
И показваш всеки ден отново, че
редом с творческото скудоумие
просто си педал и нищо повече!

Прочее това са изключения – повечето „кристални“ куплети по правило били колективно творчество.

Тодор Чонов, Здравко Попов, Добромир Тонев

Любопитно е обаче, че когато единият от съавторите се бил отдалечил от Пловдив, а все пак формата трябвало да се поддържа (!), посланията до поетическото общество в града, както и „размяната на идеи“ помежду им имали друг облик. Г-н Попов бе така благороден да дари на списанието ни една непубликувана творба на Добромир Тонев, която с тежка въздишка извади от личния си архив. „Добри бе изключителен куплетист, а хуморът и версификационното майсторство тук са трудно постижими и за Смирненски, макар да са от една палитра“ – поучи ни г-н Попов.

Всъщност излезе, че господинът не е преувеличавал много; прочее радваме се да публикуваме въпросната творба изцяло.

Вместо заглавие отгоре стои такова нещо: „За г-н (следва залепен листец от здравец) от Добромир“.

Здравко Попов

Здравейте, труженици бодри,
творци на книжнината наша!
Забравихте ли вече Добри?
За него вдигате ли чаша?

Завиждайте, колеги клети,
заети с мрачни коректури,
че аз създавам тук куплети
между комбайни и потури.

Извайвам ода подир ода
и мисълта ми е стихия!
Големия¹ е прав – с народа! –
така че с друг не ща да пия!

...А колкото до тия двама²
събратя по перо – отдавна
разбирам тихата им драма
и тяхната съдба безславна.

На тях, на бедните роднини,
отдавна им е спънат коня.
Понякога дори с години
не пиша, за да ме догонят...

Но ти не всявай в тях тревога.
Кажи им само новината,
че пиша, колкото да мога
да си поддържам преднината,

която, както те отдавна
си знаят – никак не е малка!
Ех, тяхната съдба безславна!
Ех, тяхната съдбица жалка...

10. X. 1986
Асеново

ДобрОМИР
Тонев

Ва гн от ДобрОмир

Здравейте труженици бодри,
творци на книжнината наша!
Забравихте ли вече Добри?
За него вдигате ли чаша?

Завиждайте, колеги клети,
заети с мрачни коректури,
че аз създавам тук куплети
между комбайни и потури.

Извайвам ода подир ода
и мисълта ми е стихия!!!
Големия е прав – с народа! –
всички други не прадо пия!

...А колкото до тия двама
събратя по перо – отдавна
разбирам тихата им драма
и тяхната съдба безславна.

На тях, на бедните роднини,
отдавна им е спънат коня.
Понякога дори с години
не пиша, за да ме догонят...

Но ти не всявай в тях тревога.
Кажи им само новината,
че пиша, колкото да мога
да си поддържам преднината,

която, както те отдавна
си знаят – никак не е малка!
Ех, тяхната съдба безславна!
Ех, тяхната съдбица жалка!

10. X. 1986.

Асеново

ДобрОМИР
Тонев

¹ Петър Анастасов, директор на издателство „Хр. Г. Данов“.

² Йордан Велчев, Годор Чонов.